

Francisco José Peña Castiñeira,

Unha vida dedicada ao medio ambiente

G. Rodríguez

-Dende cando e por que o teu interese neste campo de actividade?

-Xa na miña xuventude tiven certa preocupación e inquedanza pola relación do ser humano coa súa contorna vital, e de que maneira podían afectar á saúde das persoas os problemas da contaminación ambiental.

Iniciei esta andadura nas Facultades de Medicina e

Farmacia da USC hai 32 anos, e desde entón dediqueíme á saúde ambiental desde a triple vertente docente, investigadora e educativa con más de 150 proxectos dirixidos en Galicia e 68 libros publicados, sempre cun espírito de servizo á sociedade, intentando poñer o meu granciño de area para loitar por un dos grandes desafíos que ten o futuro da Humanidade e do Planeta: que a saúde ambiental sexa algún día unha non moi lonxano unha esperanza alcanzable e non utópica para todos os habitantes do Planeta. A partir de 1994 impulsei a formación ambiental dirixida fundamentalmente aos funcionarios públicos desde a EGAP e os congresos de Medio Ambiente do Arco Atlántico no Recinto Feira Internacional de Galicia en Silleda. No 98/99 puxen en marcha o CEIDA-Centro de Extensión Universitaria e Divulgación Ambiental de Galicia (como primeiro director). No ano 2000, co apoio da OMS, iniciei o Programa Galego Municipios Saudables e

Sostibles 2000-2012 (ata agora, nas 49 edicións de Cursos de Saúde Ambiental realizados participaron 4.701 ambientalistas) que conmemorará no ano 2012 o 50 aniversario co International Congress on Environmental Health-L Curso de Saúde Ambiental (Santiago de Compostela, 2012) que será o foro ambiental máis importante na historia de Galicia.

-Cal é o nivel de conciencia social a prol dun medioambiente más humano, más limpo, más habitable?

-A educación e o medio ambiente e a saúde son un desafío polo que vale a pena loitar se queremos lograr un mundo mellor, más xusto e más solidario. Temos un planeta único e é posible construir entre todos un mundo mellor, se ben para isto é necesario promover comportamentos más responsables de todos os que habitamos o Planeta. É necesario traballar na concienciación da sociedade, educando en valores ambientais e no respecto á natureza, coa finalidade de que os cidadáns adquiran un maior compromiso ético coa protección e conservación do medio ambi-

te e participen activamente nesta tarefa, fomentando unha ética ambiental que contribúa a crear unha nova conciencia social nas xeracións mozas que se traduza nun maior nivel de compromiso dos axentes socioeconómicos e da cidadanía co medio ambiente.

Hai que dicir que a saúde ambiental da nosa querida terra Galicia é aceptable pero mellorable na medida en que haxa un maior grao de implicación e de compromiso por parte de todos os axentes sociais co medio ambiente.

-En Galicia, concretamente, como estamos en conciencia medioambiental?

-Se ben melloramos neste sentido nos últimos anos, queda moito por facer. O futuro do Planeta está nas nosas mans, e para iso, a nivel práctico, haberá que educar para coñecer o medio próximo, crear un sentimento de pertenza, aproveitar e valorizar os coñecementos locais. En definitiva, ollar a realidade, aprender a coñecela, crear vínculos afectivos co medio. Educar para coñecer, amar e protexer, é válido para os mozos e para os adultos. É evi-

32 anos de intensa actividade

Francisco José Peña Castiñeira (Ponteareas, 1955) é fundador e responsable do Programa Galego Municipios Saudables e Sostibles 2000-2012.

Pionero e impulsor da "Saúde Ambiental" en Galicia. Debido á súa dilatada traxectoria académica e profesional, tras 32 anos de actividade, acadou prestixio en medios nacionais e internacionais como un avanzado sanitario ambientalista desde as vertentes docente, investigadora e educativa-divulgativa, que se traduci, entre outros, no recoñecemento da OMS pola súa valiosa achega ao proxecto europeo "Healthy Cities", na consecución de 8 premios de investigación científica e 22 distincións e recoñecementos, na publicación de 68 libros (15 como autor e 53 como director/coordinador), 183 publica-

ciones científicas e 70 artigos de divulgación relacionados coa problemática hixiénico-ambiental; ademais de formar parte do Grupo Mundial de 40 expertos que constituíron o Comité Científico do I Congreso Mundial sobre Saúde e Medio Ambiente Urbano (Madrid, 1998).

Diplomado en Sanidade pola Escola Nacional de Sanidade (1983). Doutor en Farmacia pola Universidade de Santiago de Compostela (1987). Académico correspondente da Real Academia de Medicina e Cirurxia de Galicia do Instituto de España (1988). Especialista Universitario en Toxicoloxía pola Universidad Complutense de Madrid (1990).

Profesor de Hixiene e Sanidade Ambiental nas Facultades de Medicina e Farmacia da Universidade de Santiago de Compos-

tela, onde realizou o seu labor docente e investigador (1979-1993). Profesor de Medio Ambiente e Saúde de CEPADE-Universidad Politécnica de Madrid desde 1999.

Asesor técnico da Secretaría Xeral para a Protección Civil e o Medio Ambiente da Xunta na coordinación dun Plan de Formación, Investigación e Educación Ambiental (1994). Colaborador da EGAP-Escola Galega de Administración Pública da Xunta, desde onde impulsou un Plan de Formación Ambiental (1994-1998, 2011). Director do Plan de Actividades Técnicas-Científicas sobre Medio Ambiente da Fundación Semana Verde de Galicia, desenvolvidas no Recinto Feira Internacional de Galicia (1995-1998), desde onde impulsou a celebración de catro edicións do Congreso do Medio Ambiente do Arco Atlántico. En calidade de experto en

Sanidade Ambiental formou parte do COGAMA-Consello Galego de Medio Ambiente da Xunta (1995-1998), no que participou activamente. Director do CEIDA-Centro de Extensión Universitaria e Divulgación Ambiental de Galicia (1998-1999).

Foi galardoado pola Sociedad Española de Sanidad Ambiental "polo súa plena dedicación durante tres décadas á formación en Saúde Ambiental, da que foi precursor tanto no ámbito universitario como profesional"; e recibiu unha Felicitación Académica de CEPADE-Universidad Politécnica de Madrid, "polo magnífico trabalho docente realizado no Curso Académico 2010-2011, tendo destacado en práctica todos os indicadores de calidade docente". Entre as súas afecções destaca o deporte (tenis e golf) e o contacto coa natureza viva de Galicia, ademais de viaxar, visitar museos, a música e o cinema.

dente que o que coñece está en disposición de querer aquilo que coñece, e aquilo que queres, que amas, fas todo o posible por protexelo. Tendo en conta os recursos limitados de que dispón a propia Administración ambiental da Xunta de Galicia para destinar á formación, investigación e educación ambiental, é evidente que se necesitan fontes de financiamento externas (fundacións, entidades, empresas, etc.) que contribúan á realización deste tipo de actividades de formación, investigación e educación ambiental, pezas clave dunha política ambiental eficaz de carácter preventivo, como instrumento de servizo á sociedade, como ten que ser.

-Por que creas que as autoridades correspondentes non senten especial preocupación por defender o medio ambiente?

-O medio ambiente non ten fronteiras: o

aire que respiramos, a auga que bebemos, os alimentos que inxerimos, o solo no que residimos, a paisaxe que contemplamos,... non poden

depender de localismos e intereses ideológicos, económicos ou persoais. Se ben é certo que a situación actual con 4,5 millóns de parados fai que a creación de emprego sexa a gran prioridade deste país, desde o meu punto de vista o futuro vai ser o medio ambiente, polo que será imprescindible estar preparado para afrontar ese reto e establecer un conxunto de instrumentos e de medidas para que a política ambiental integrada na política socioeconómica dispoña dos medios e recursos necesarios destinados á corrección dos riscos ambientais e sobre todo apostar por unha polí-

tica ambiental de carácter preventivo, o cal implica contar coa vontade e o apoio dos líderes da comunidade, especialmente a de aqueles que teñen a responsabilidade política de gobernar, xa que se éstes non se conciencian da imperiosa necesidade de esixir un control ambiental, potenciando ó máximo as accións preventivas para evitar os danos que os riscos do medio ambiente están acumulando sobre nosoutros, resultará prácticamente imposible levar a cabo unha boa e eficaz xestión ambiental. Na medida en que logremos mellorar a xestión ambiental nas súas múltiples facetas contribuiremos a mellorar a saúde ambiental da nosa terra, e con isto as condicións de vida e a saúde das persoas. Non podemos esquecer que un medio ambiente sán é o mellor legado que podemos deixarles ás xeracións vindeiras.

-Cal é a resposta do mundo empresarial que ti conectas sobre a necesidade de coidar os nosos montes e os nosos ríos?

-A empresa ten unha especial responsabilidade ante o medio ambiente ó ser consumidora de recursos, ademais de fonte de emisións e residuos;

pero tamén é orixe de coñecementos científicos e tecnolóxicos, así como de positivos impactos socioeconómicos, o cal levou a moitas empresas a integrar a política ambiental nas estratexias corporativas adoptando criterios de protección da contorna na planificación de actividades e toma de decisións, o que implica tamén ás asociacións empresariais, xa que a protección do medio ambiente na empresa constitúe unha responsabilidade corporativa. Na actualidade existe no mundo empresarial unha demanda importante de modelos de xestión comprometidos co medio ambiente. As empresas

que queren ser competitivas nun mercado complexo e difícil coma o actual, teñen que coidar a súa imaxe ecolóxica. Ademais está comprobado que invertir en medio ambiente é rendible. A tendencia das empresas galegas que coidan a súa imaxe ecolóxica e queren ser competitivas no mercado actual é a implantación de SGMA (ISO 14001 e EMAS 2000), integrando a calidad, o medio ambiente e a prevención de riscos laborais. España é, despois de Xapón e China, o país con más certificacións ambientais a nivel mundial, o cal di moito en favor da apostas das empresas españolas e galegas polo medio ambiente.

-Falemos do Condado/Paradanta, ainda podemos salvar o medio ambiente para os nosos fillos e netos ou xa está perdido?

-O futuro do Condado/Paradanta así como de Galicia está nas nosas mans. O Condado/Paradanta ten un valioso potencial ambiental, cultural, histórico-artístico e gastronómico que é preciso salvagardar, o cal só será posible co compromiso e o esforzo solidario de todos e cada un dos seus habitantes, xa que o medio ambiente é un patrimonio común, a súa protección e conservación é unha

tarefa de responsables políticos, empresarios, educadores, científicos, profesionais, ecoloxistas, medios de comunicación e poboación civil, en aras de conseguir un medio ambiente saudable e sostible para os cidadáns da zona; se ben para isto será necesario que exista unha maior colaboración e coordinación entre todos os concellos e as administracións públicas (central, autonómica e provincial), con independencia da ideoloxía política que sustente a cada goberno, co obxecto de poñer en marcha estratexias e/ou plans de actuacións conjuntas en temas diversos (parques eólicos, contaminación acústica, antenas móviles, liñas de alta tensión, abastecemento, saneamento, verquidos, recollida selectiva, transportes, urbanismo, hábitat rural, espazos naturais, etc.) abandonando localismos e intereses persoais, e poñéndose de acordo para solucionar problemas comúns, que en definitiva é o que quere e deseja o ciudadán.

Como pontearán e ante as proximidades das festas de Nadal, aproveita a oportunidade para felicitarles a tod@s as festas e enviarles os mellores deseños de paz, saúde e mellora da economía para o 2012.

**ARMERÍA
FERRETERÍA
TRANSPORTES**

Julio Pérez Giráldez

C/ Progreso, 81
36880 A CAÑIZA

Telf: 986 651 052
Movil: 606 361 558

www.osdioresero.es

**Casa de Labranza
RESERO**
COMPLEJO HOTELERO

Finca O Vieiro - 36880 A CAÑIZA

Carretera de Creciente, Km. 0,6 (Ehlace A-52)
Telfs: 986 652 431 / 986 652 496
Fax: 986 652 431 Mobil: 649 807 714

PINTURAS BARCO LEÓN

VENTA Y APLICACIÓN DE PINTURA
CORCHO, MOQUETA Y TARIMA

Villanueva, 8 | A CAÑIZA
Paseo Matutino, 2 | PONTEAREAS
Telfs: 986 65 11 45 - 682 735 204